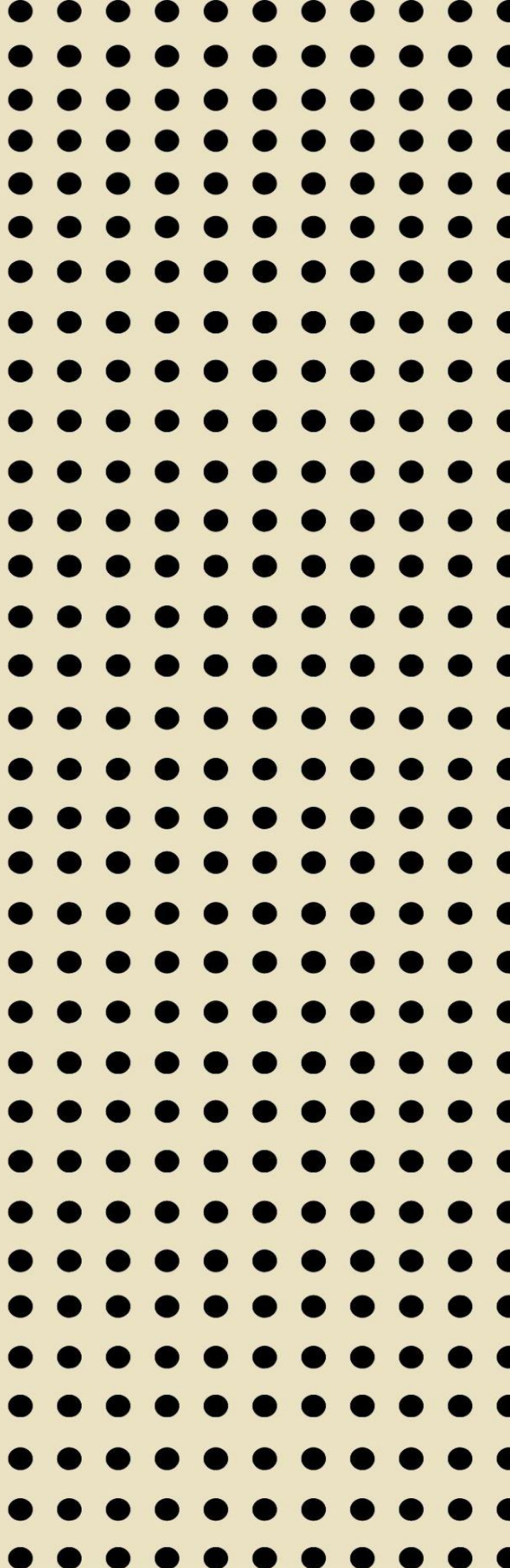

ELEENPÄIN

Muhoksen Eteenpäin-opas eli mitä koulun jälkeen?

Käsissäsi on Muhoksen lukiossa kehitetty Eteenpäin-opas, jossa esitellään mahdollisuuksia ja muistettavia asioita toisen asteen koulutuksen jälkeen. Mukana oppaan laatimisessa on ollut Muhoksen Vinkkelin väki. Asiat ovat monelta osin hyvin valtakunnallisia eli suurin osa tämän oppaan sisällöstä päteekin yhtä lailla Muhoksen ulkopuolella.

Suuret kiitokset Oulun kaupungin Ohjaamolle, jonka vastaava opas "Reittiopas tulevaisuuteen" on toiminut mallina ja innoituksena tälle oppaalle ja josta saimme luvan tehdä oma versiomme. Tässä osoite Oulun Reittioppaaseen:

https://issuu.com/cityofoulu/docs/reittiopas_tulevaisuuteen_2024

Koulusi päättävä: Muista, että tulevaisuudessa on monenlaisia mahdollisuuksia ja jos omat neuvot loppuvat, saa tämän oppaan lisäksi neuvoa tulla kysymään oman koulun opolta tai kuntien omista palveluista, kuten Ohjaamot ja Muhoksella sijaitseva Vinkkeli.

HAE OPISKELEMAAN

Haku toisen asteen koulutukseen vuonna 2025

Peruskoulun jälkeen voi hakeutua opiskelemaan toiselle asteelle, jolla tarkoitetaan ammatillista perustutkintokoulutusta tai lukiokoulutusta. Jos toisen asteen tutkintoa ei vielä ole, hakeutuminen tapahtuu pääsääntöisesti yhteishaussa.

Oulun seudulla ammatillista koulutusta tarjoavat OSAO, Suomen diakoniaopisto SDO, Oulun Palvelualan opisto OPAO, ammatillinen erityisoppilaitos Luovi sekä Oulun korservatorio. Muhoksella näistä toimivat eräät OSAO:n ja Luovin yksiköt. Lähikunnissa toimivat lisäksi Kainuun ammattiopisto KAO, Raahessa Koulutuskeskus Brahe ja Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU (toimipisteet Haapavedellä, Haapajärvellä, Kalajoella, Nivalassa, Oulaisissa, Siikalatvalla ja Ylivieskassa).

Lukiokoulutusta tarjoavat Muhoksen lukion lisäksi monien naapurikuntien lukiot. Oulusta löytyy lisäksi Oulun aikuislukio, jossa yli 18-vuotias voi suorittaa lukiokoulutuksen aikuisten oppimäärän mukaisesti ja osallistua valtakunnalliseen ylioppilastutkintoon. Ylioppilastutkinto on kaikille sama.

TUVA- ja TELMA-koulutukset on suunnattu esimerkiksi heille, jotka tarvitsevat toisen asteen opiskelupaikan pohtimiseen jatkoaikaa ja tutustumismahdollisuuksia ammatillisiin opintoihin.

Yhteishaku on peruskoulun päättäneille pääväylä hakeutua toisen asteen koulutukseen tai valmentaviin koulutuksiin (TUVA ja TELMA). Siinä voivat hakea myös aiemmin valmistuneet, jos heillä ei ole vielä toisen asteen tutkintoa tai korkeakoulututkintoa.

Jatkuvassa haussa voivat hakea kaikki ja se on erityisesti suunnattu jo tutkinnon suorittaneille sekä aikuisille. Hakuajat ja -tavat vaihtelevat oppilaitoksesta riippuen, joten parhaan tiedon näistä saat oppilaitosten omilta sivuilta. Osa niistä löytyy opintopolku.fi-palvelusta, mutta eivät läheskään kaikki.

Oppisopimuksella voi opiskella joitakin ammatillisia perustutkintoja työssä oppien. Opintoihin kuuluu myös teoriaopintoja. On mahdollista suorittaa myös tutkinnon osia. Oppisopimuksella opiskelu tapahtuu määräaikaisessa työsuhteessa. Kysy mahdollisuudesta suoraan ammattiopistosta ja tutustu seuraaviin nettisivuihin:

<https://oppisopimus.fi/>

<https://psk.fi/>

<https://www.osao.fi/tietoa-hakemisesta/koulutustarjonta/oppisopimus/>

KEVÄÄN 2025 TOISEN ASTEEN YHTEISHAKU:

18.2.–18.3.2025

Hakuaika päättyy kello 15.

Hae osoitteessa opintopolku.fi

Haku korkeakouluihin vuonna 2025

Korkeakoulujen yhteishaussa on keväällä kaksi eri hakuaikaa ja syksyllä yksi:

- Kevään ensimmäisessä yhteishaussa on ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen vieraskieliset koulutukset sekä Taideyliopiston koulutukset ja Tampereen yliopiston teatterityön koulutus.
- Kevään toisessa yhteishaussa ovat kaikki loput suomen- ja ruotsinkieliset koulutukset eli se on ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen päähaku.
- Syksyn yhteishaussa haetaan korkeakoulujen keväällä 2026 alkaviin koulutuksiin.

Lisähaku: Jos yhteishaussa jää paikkoja täyttämättä, korkeakoulut voivat järjestää lisähakuja oman aikataulunsa mukaan. Seuraa siis tarkkaan tiedotusta opintopolku.fi-sivustolla tai korkeakoulujen omilla nettisivuilla heinä-elokuussa. Nämä opinnot alkavat jo syyskuussa.

Erillishaku: Jos sinulla on jo suoritettuja korkeakouluopintoja (esimerkiksi avoimessa ammattikorkeakoulussa tai avoimessa yliopistossa), voit mahdollisesti hakea yhteishaun lisäksi erillishaussa.

Ammattikorkeakoulut:

Sinulla on hakukelpoisuus ammattikorkeakouluun yhteishaussa, jos olet esimerkiksi suorittanut lukion oppimäärän, ylioppilastutkinnon tai ammatillisen perustutkinnon. Pääosa valitaan opiskelijaksi joko 1) todistusvalinnassa (ylioppilastutkinnon tai ammatillisen tutkinnon arvosanat) tai 2) pääsykokeella (yhteinen AMK-valintakoe). Joillekin aloille on omia pääsykokeitaan.

Eräs väylä AMK-opiskelijaksi on avoimen ammattikorkeakoulun väylä (esimerkiksi nimellä Polku-opinnot, Väylä-opinnot, OAMK Highway, KAMK-Start jne.). Siinä tapauksessa haetaan yleensä erillishaussa yhteishaun sijaan. Avoimen AMK:n opinnot ovat myös hyvä tapa tutustua opintoihin. Katso lisää kohdasta [linkkejä ammatinvalinnan tueksi](#).

Tutustu tarkemmin AMK-opiskelupaikkoihin ja hakuun: ammattikorkeakouluun.fi.

Yliopistot:

Sinulla on hakukelpoisuus yliopistoon yhteishaussa, jos olet suorittanut esimerkiksi ylioppilastutkinnon tai ammatillisen perustutkinnon. Pääosa valitaan opiskelijaksi joko 1) todistusvalinnassa (huomioidaan vain ylioppilastutkinto) tai 2) pääsykokeella. Useissa

koulutusohjelmissa on lisäksi mahdollista hakeutua ns. avoimen väylän kautta eli opiskelemalla tietyn määrän avoimen yliopiston opintoja. Tiedot avoimen väylän opinnoista löydät yliopistojen omilta nettisivuilta ja opintopolusta. Avoimen yliopiston opinnot ovat myös hyvä tapa tutustua opintoihin. Katso lisää kohdasta linkkejä ammatinvalinnan tueksi.

Tutustu tarkemmin yliopistojen opiskelijahakuun: yliopistovalinnat.fi.

Kaikkien toisen asteen oppilaitosten ja korkeakoulujen valintaperusteet: opintopolku.fi

KORKEAKOULUJEN YHTEISHAKUJEN AIKATAULUT VUONNA 2025:

Korkeakoulujen I yhteishaku: 8.1.2025 klo 8.00 – 22.1.2025 klo 15.00.

Korkeakoulujen II yhteishaku: 11.3.2025 klo 8.00 – 25.3.2025 klo 15.00.

Korkeakoulujen syksyn yhteishaku: 1.9.2025 klo 8.00 – 11.9.2025 klo 15.00.

(Korkeakoulujen lisähaut oman aikataulun mukaan heinä-elokuussa)

Hae osoitteessa opintopolku.fi

Sinulla on lakisääteinen oikeus saada ohjausta omalta koulultasi vuosi opintojen päättymisen jälkeen. Ota siis tarvittaessa yhteyttä oman, entisen koulusi opinto-ohjaajaan tai OSAO:lla OSAO-Ovi-hakijapalveluihin.

Kansanopistot ja yksityiset opistot

Kansanopistot voidaan jakaa neljään ryhmään: sitoutumattomat, kristilliset, yhteiskunnalliset ja erityisopistot. Ne järjestävät sekä yleissivistävää että ammatillista koulutusta. Joissakin niistä voi suorittaa peruskoulun tai lukion loppuun.

Kansanopistoissa voi tyypillisesti opiskella lyhytkurssilla tai noin lukuvuoden kestäväällä pitkällä linjalla. Viimeksi mainittuihin kuuluvat myös oppivelvollisille tarkoitetut Opistovuosi oppivelvollisille -koulutukset. Lukuvuoden kestäväillä pitkillä linjoilla voi opiskella esimerkiksi taidealoja, terveys- ja hyvinvointialoja, kauneudenhoitoa, kieliä, kirjoittamista, liikuntaa, eräitä ammattitutkintoja, monia avoimen yliopiston kursseja. Kansanopistot ovat myös rakentaneet monia korkeakouluopintoihin valmentavia linjoja, jossa voi opiskella kyseistä alaa jo valmiiksi menettämättä ensikertalaisuuttaan. Sen jälkeen voi useille aloille hakea avoimen väylässä. Kansanopistojen opinnot ovat maksullisia, mutta niihin saattaa saada opintotukea.

Tutustu tarjontaan ja hakemiseen: kansanopistot.fi/ tai oppaaseen, jossa kaikki linjat on esitelty: https://www.kansanopistot.fi/wp-content/uploads/2024/11/kansanopistot_opintoesite_2025_2026_web.pdf

Lisäksi meillä on monia yksityisiä opistoja, jotka eivät kuulu kansanopistoihin. Erityisesti niitä on kauneudenhoitoalalla ja taidealalla.

Linkkejä ammatinvalinnan tueksi:

asiointi.mol.fi/avo

TE-palveluiden ammatinvalintaohjelma eli ns. ammatinvalintatesti

toissa.fi

Korkeakoulutettujen uratarinoita

nuortennyt.fi/

Tietoa peruskoulun jälkeisistä valinnoista, opiskelusta ja työelämästä. Myös esimerkiksi ammatinvalintatesti Duunikone.

tyomarkkinatori.fi/ammattitieto

Laaja sivusto eri ammateista ammatinvalinnan ja urasuunnittelun tueksi.

Miettiessäsi jatko-opintoja korkeakoulussa, yksi tapa tutustua opintoihin ovat avoimen korkeakoulun kurssit, osa tutustumiskursseista on jopa maksuttomia. Jokaisella korkeakoululla on omat sivustonsa, mutta tässä muutama esimerkki:

<https://joy oulu.fi/fi/avoin-yliopisto>

<https://oamk.fi/koulutus/avoin-ammattikorkeakoulu/>

<https://kamk.fi/hae-lisakoulutusta-taydenna-osaamistasi/avoin-amk/>

Ammatinvalintakysymyksissä voit varata ajan myös ammatinvalintapsykologille. Jos olet työtön, pyydä aikaa työllisyyspalvelujen kautta. Muussa tapauksessa (esimerkiksi opiskelijat), varaa aika valtakunnallisesta Uraohjaus-palvelusta:

<https://tyomarkkinatori.fi/info/valtakunnalliset-neuvontapalvelut/henkiloasiakkaan-neuvontapalvelut/uraohjaus>

Työ- ja elinkeinoministeriö tarjoaa edellä mainitun uraohjauksen lisäksi koulutusneuvontaa: puhelinnumerossa 0295 020 702. Muista, että vastavalmistuneet saavat lisäksi ohjausta ja neuvontaa omasta, entisestä oppilaitoksestaan.

KÄYNNISTÄ TYÖNHAKU

Jos jäät työttömäksi, käynnistä työnhaku viimeistään ensimmäisenä työttömyyspäivänä. Voit tehdä sen myös etukäteen. Muista, että tämä koskee myös esimerkiksi toiselta asteelta valmistuneita, ellei heillä ole jo heti kokopäivätyötä tai varmistettu opiskelupaikka. Työttömäksi työnhakijaksi ilmoittaudutaan TE-palveluiden Oma asiointissa: <https://tyomarkkinatori.fi/> -> Henkilöasiakkaat -> Oma asiointi. Kun olet ilmoittautunut työnhakijaksi, oman kuntasi työllisyyspalvelut ovat sinuun yhteydessä ja sinun kanssasi laaditaan työllistymissuunnitelma. Lisäksi tarkistetaan mahdollisuutesi saada työttömyysetuutta. Muhoksella työllisyyspalvelut löytyvät Vinkkelistä (Valtatie 30, p. 044 734 1654, katso nettisivu alta).

Työllistymissuunnitelmasta selviävät tarkemmin velvollisuutesi työnhakijana, mutta yleensä työttömällä työnhakijalla on velvollisuus hakea neljää työpaikkaa kuukaudessa ja ottaa tarjottu työpaikka vastaan. Alle 25-vuotiaalla, ammattitutkintoa tai korkeakoulututkintoa vailla olevalla on lisäksi velvollisuus hakea joka kevät opiskelemaan vähintään kahteen ammatillisia valmiuksia antavaan tutkintoon (esimerkiksi ammattiopistoon tai korkeakouluun). Lukiota valmistuneiden ja muiden ammattitutkintoa vailla olevien nuorten on siis huomiotava, että joka kevät on haettava opiskelemaan, kunnes saa opiskelupaikan tai on riittävän ajan kokopäivätöissä. Pääsykokeisiin ja muihin koulutukseen hakeutumiseen kuuluviin tilaisuuksiin on osallistuttava ja saatu opiskelupaikka on otettava vastaan.

Työmarkkinatorilta (tyomarkkinatori.fi/) löydät tietoa ammateista, avoimista työpaikoista ja työllisyyspalveluista.

Linkkejä työllistymispalveluihin ja avuksi työnhakuun:

<https://asiointi.mol.fi/omaasiointi/>

TE-palveluiden Oma asiointi, jossa käynnistetään työnhaku

<https://tyomarkkinatori.fi/henkiloasiakkaat/tyottomyys/tyottoman-tyonhakijan-oikeudet-ja-velvollisuudet>

Työttömän työnhakijan oikeudet ja velvollisuudet

<https://muhos.fi/tyo-ja-yrittaminen/tyollisyyspalvelut/palvelut-tyonhakijoille/>

Muhoksen kunnan työllisyyspalvelut löytyvät Vinkkelistä, joka on Muhoksen työllisyys- ja opintopalvelukeskus. Vastaavia löytyy muistakin kunnista.

Avoimia työpaikkoja voit etsiä esimerkiksi täältä:

<https://tyomarkkinatori.fi/>

<https://nuortennyt.fi/nuorille/kesatyo/>

<https://duunitori.fi/>

<https://www.jobly.fi/>

<https://www.kuntarekry.fi/>

<https://tyopaikat.oikotie.fi/>

Työttömän ja opiskelijan etuudet

Opiskelijan on mahdollista saada KELA:lta opintotukea. Opintotukeen kuuluvat opintoraha ja opintolainan valtiontakaus. Asumiseen on lisäksi mahdollisuus saada asumistukea.

Työttömyysetuutta saadakseen on ensin oltava työtön työnhakija. Työttömyysetuutta haetaan KELA:sta tai työttömyyskassaan kuuluvat hakevat sen suoraan työttömyyskassasta. Ammattikouluttamattomalla nuorella työmarkkinatuessa on 5 kuukauden odotusaika.

Muista: Jos sairastut, kannattaa hakea sairauslomaa ja sairauspäivärahaa opintotuen tai työttömyystuen sijaan.

Toimeentulotuki on viimesijainen tukimuoto, kun kaikki muut etuudet on ensin haettu ja jos rahat eivät riitä arjen pakollisiin menoihin. Kaikkia näitä etuuksia haetaan KELA:sta.

Linkit KELA:n sivuille:

<https://www.kela.fi/opiskelijat>

<https://www.kela.fi/opiskelijat-pikaopas>

<https://www.kela.fi/yleinen-asumistuki>

<https://www.kela.fi/tyottomyys>

<https://www.kela.fi/toimeentulotuki>

VÄLIVUOSI HYÖDYKSI JA MUUT MAHDOLLISUUDET

VINKKELI

Muhoksen työllisyys- ja opintopalvelukeskus on nimeltään Vinkkeli. Vinkkelissä saat yksilöllistä neuvontaa ja ohjausta urasuunnitteluun, opiskeluun, työhön, talouteen, asumiseen sekä terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Ajanvarauksella on tavoitettavissa terveydenhoitaja, sosiaalityöntekijä, omavalmentajat sekä opinto-ohjaaja. Vinkkeli tarjoaa tukea myös alueen työnantajille ja yrittäjille työllistymiseen liittyvissä asioissa.

Järjestämme nuorille ja pitkäaikaistyöttömille mm.:

- Työkokeilujaksoja
- Palkkatukityöjaksoja
- Kuntouttavaa työtoimintaa

Samana katon alta löytyy kaksi valmennuspajaa: Nuorten Startti ja Valmennuspaja Mahis Muhos.

YHTEYSTIEDOT:

Muhoksen työllisyys- ja opintopalvelukeskus Vinkkeli

Valtatie 30, 91500 Muhos

Puhelinpäivystys

044 7341 654

Ma-pe klo 9-15

Nuorten Startti: <https://nuortenystavat.fi/nuorten-startti-muhos/>

050 382 8981

OHJAAMOT JA TYÖPAJAT MUUALLA

Hyvin monessa kunnassa on vastaavaa toimintaa. Jos siis kotikuntasi on joku muu, voit etsiä kunnan omilta sivuilta esimerkiksi hakusanoilla: "Ohjaamo", "työpaja", "valmennuspaja". Tässä muutaman lähikunnan palveluita:

<https://nuortenoulu.fi/tyopajat/>

<https://nuortenoulu.fi/bystrom/>

https://www.utajarvi.fi/fi/tyo_ja_yrittaminen/tyollisyyspalvelut/nuorten_tyopajat/

<https://www.tyrnava.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/nuoret/tyopajatoiminta.html>

ETSIVÄ NUORISOTYÖ

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa ja auttaa 15-28-vuotiaita nuoria sellaisen palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään heidän kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Muhoksen etsivän nuorisotyöntekijän yhteystiedot:

Minde Lukkari

044 4970 161

minde.lukkari@muhos.fi

Etsivä nuorisotyöntekijä tavattavissa ilman ajanvarausta torstaisin klo 12-14 Vinkkelissä (Valtatie 30).

Tämän sivuston kautta löydät mistä tahansa Suomesta yhteystiedot lähimmälle etsivälle nuorisotyöntekijälle: <https://yhteysetsivaan.fi/>

MAAILMALLE LÄHTÖ

Haluaisitko lähteä ulkomaille töihin, opiskelemaan, harjoitteluun tai vapaaehtoistyöhön? Alta olevien linkkien kautta pääset tutustumaan vaihtoehtoihin.

<https://opintopolku.fi/konfo/fi/sivu/miksi-maailmalle>

Opintopolun alaisuudessa toimiva sivusto liittyen opintoihin, työhön tai vapaaehtoistyöhön ulkomailla.

<https://tyomarkkinatori.fi/henkiloasiakkaat/kansainvalisyys/toihin-tai-harjoitteluun-ulkomaille>

Työmarkkinatorin ohjeet työstä ja harjoittelusta ulkomailla.

<https://europa.eu/eures/portal/jv-se/home?lang=en>

Euroopan solidaarisuusjoukot on vapaaehtoistyötä Euroopassa ja sen ulkopuolella.

https://youth.europa.eu/volunteering/organisations_fi

Vapaaehtoistyötä tekeviä organisaatioita ympäri Eurooppaa.

Työhön liittyvää liikkuvuutta voidaan jopa tukea taloudellisesti. Saat siitä lisää tietoa työllisyyspalveluista ja eures-asiantuntijalta:

<https://toimistot.te-palvelut.fi/web/eures-suomi/tyonhakijalle/palvelut>, henkilökohtaista neuvontaa sähköpostitse eures@te-toimisto.fi.

VAPAAEHTOISTYÖ

On monia järjestöjä ja seurakuntia, joiden puitteissa voi halutessaan antaa aikaansa ja samalla saada itse paljon. Myös vapaaehtoistyöstä saa arvokasta työkokemusta ja sen voi lisätä ansioluetteloonsa. Tutustu vaihtoehtoihin esimerkiksi seuraavien linkkien kautta:

<https://www.lahella.fi/vapaaehtoistoiminta>

<https://vapaaehtoistyö.fi/fi>

KELAN KUNTOUTUKSET

NUOREN AMMATILLINEN KUNTOUTUS 16 - 29 -VUOTIAILLE

KELA järjestää ammatillista kuntoutusta ilman lääkärintodistusta tai sairausdiagnoosia esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

- sopivaa opiskelualaa tai työpaikkaa ei ole löytynyt
- opiskelu on keskeytynyt tai vaarassa keskeytyä
- ase- tai siviilipalvelus on keskeytynyt

ILMAN LÄÄKÄRINLAUSUNTOA HAETTAVAT KUNTOUTUSPALVELUT:

NUOTTI-valmennus

Ammatillinen kuntoutus selvitys

Työllistymistä edistävä ammatillinen kuntoutus

Koulutuskokeilu

MITEN KUNTOUTUKSEEN HAKEUDUTAAN?

<https://www.kela.fi/nuoren-ammattillinen-kuntoutus>

KELA järjestää myös lääkinnällistä ja ammatillista kuntoutusta, johon tarvitaan sairausperuste ja hoitavan lääkärin lausunto. Näistä lisää tietoa KELA:n sivuilta:

<https://www.kela.fi/kuntoutusvaihtoehdot>.